

den ærede Ordfører med en Hensigt, angaaende § 1 om Afslutning af Kirkegaarde, og jeg vil tillige udtale et særligt Ønske om, at den ærede Justitsminister havde været tilstede ved denne Sags Behandling, thi jeg har netop herom, hvad jeg vil kalde en lille praktisk Bemærkning at gjøre, som det ikke lader til, at de Herrer have taget i Betragtning. Det er nu uoverdørlig godt, at De tænke paa de Døde, men jeg tror, at de Døde kunne bedre taale det Vand, der er i Gravene, end de Levende kunne det. Det er ganske vist en Ubehagelighed, naar man skal være tilstede ved disse Jordsestelser, at se, som der staar i en af Solbergs Komedier, at det er ikke ganske sikkert, om man kommer ud af Verden tillands eller tilvands; det er ganske vist uhyggeligt. Her er nu et Exempel fra den ærede Ordførers nærmeste Omegn. Oppe paa Stranten ved Frederiksberg Vasse ligger det en Kirkegaard. Den har jo den Egenskab, at den godt kan affixe sig selv, idet der er Fald ned efter mod Byen, men det Vand, der kommer derfra, ned i Byen, kan man tillægge i det Mindste nogen Skuld, for, at der undervejs har været Epidemier paa Næb, helt ned ad Besterbro. Jeg kan nu ikke tro Andet, end at det vil blive bekræftet af alle lægekyndige Medlemmer, hvoraf vi desværre nødvendigvis af indre Grunde have saa faa i denne Sal — der er Ingen, naar jeg undtager det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 4de Valgkreds (Fenger). Jeg ved ikke, om det ærede Medlem er tilstede her i Dag (Stemmer: Jo!). Ja, saa glæder jeg mig til, at det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 4de Valgkreds vil tage Ordet angaaende denne Sag. Det er sikkert nok, at det Vand, som man vil affixe fra Kirkegaarden, vil have en meget uheldig Virkning paa de Levende, der skulle bo nær ved det; det vil aabenbart bidrage til, at Kirkegaardens Befolkning vil blive meget talrigere, end den ellers vilde blive. Derfor er det, at jeg gjerne vilde ønske, at det ærede Sundhedskollegium kunde udtale sig om disse Afslutningsforholdsregler, som der her er Tale om, inden de i et altså vidt Omfang komme tilstede. Man har en Lov om skadeligt Vands Afledning, og er der noget skadeligt Vand, tror jeg virkelig, at det er det skadelige Vand, der affixes fra Kirkegaardene.

Fens, Førgensen: Efter den ærede Ordførers og den høitærede Ministers Udtalelser bliver der, saavidt jeg kan se, kun to Paragrafer tilbage, om hvilke der tvistes, og kunne vi saa slippe med; at vi ikke til Nr. 6, saa skulde jeg ikke være saa meget imod at gaa ind derpaa, naar saa de Andre kunde gaa ind paa Forslaget under Nr. 11. Med Hensyn til dette Forslag har jeg rigtig nok mærket, navnlig hos mine ærede Naboer, at man ikke kan begribe, hvorledes man kan gjøre Forskjel paa, hvor Kirken er af En eller To, og hvor den er af Mange. Dertil skal jeg svare, at

hvor der er flere Kirkeiere, eller hvor Sognebeboerne selv ere deres Kirke, der kan man uden at forulempe eller fornærme Nogen — med mindre man da vil regne en ren Abetydelighed for en Fornærmelse — lade Omkostningerne udbrædes af Kommunens Kasse; men hvor Cieren maaske bor udenfor Kommunen, altsaa i et andet Sogn, lader det sig ikke gjøre. Men fordi man nu ikke kan gjøre det i det ene Tilfælde, derfor behøver man jo ikke at undlade at gjøre det i det andet, og jeg mener, at man saa meget mindre skal undlade det, som det vistnok vilde være. Misforståelse i mange Kommuner, om man lod det være. Jeg skal for at gjøre det saa klart, som jeg kan, i saa Ord nævne et Exempel. I den Kommune, hvori jeg bor, er jeg den største Eiendom, og den har frit Hartkorn ligesom 10, 12, 14 andre Eiendomme. De andre Eiendomsbefiddere i Sognet ere Kirken og Tienden, og vi vilde altsaa blive fri for de Beføstninger, hvorom der her er Tale, idet de jo efter Lovforslaget skulle falde Kirkeierne til Byde. Nu kan man jo nok sige, at dette er retferdigt; men paa den anden Side er her jo dog Tale om en ny Byde, som alle før har været paalagt Kirkeierne; og jeg vilde nu virkelig frympe mig ved, om disse skulde have hele Beføstningen medens jeg og de Andre blive fri derfor. Vi have jo alle de selsomme Fordele af Kirkegaardens Draining og Kirkens Opvarming, og da det, som sagt, er en ny Byde, hvorom der her er Tale, ser jeg ikke, at der kan være nogen Ulempe ved, at ogsaa vi andre deltage i Beføstningen, der kun kan blive lille for hver Enkelt. Dermed skal jeg slutte.

Fenger: Det ærede Medlem for Søvsø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) ønskede af mig en Oplysning, som han mente, at jeg ifølge min Beggeindsigt vilde være i Stand til at give. Jeg tvivler nu ikke paa, at saavel den ærede Ordfører som flere andre ærede Medlemmer af denne Forsamling vilde kunne give den fuldt saa vel som jeg, men jeg vil dog ikke undlade at efterkomme det ærede Medlems Ønske. Det forholder sig fuldkommen rigtigt, som det ærede Medlem har erfaret, at fugtige Kirkegaarde kunne medføre særligt farlige Følger for de Omboendes Sundhed derved, at der i det Vand, som findes i Grunden, opløser sig skadelige Bestanddele, som komme fra Rigene, og kunne medføre Sygdomme hos Beboerne. Dette sker derved, at Vandet filtrerer sig gennem Grunden og trænger ind dels i de Grunde, hvor paa Hølligerne ere opførte, dels i Brøndene. Det bedste Middel til at modvirke dette er netop Afslutning, idet denne bevirker, for det Første, at Kirkegaardene ophøre at være fugtige, og dernæst at det Vand, som ellers filtrerer sig paa den Maade, jeg har sagt, og officerer Beboerne, bliver gennem Rør og derpaa gennem Grøfter lebet hen til Steder, hvor det ikke mere kan forpølde